

Cultura

Libres per llegir-los i per veure'ls

Els camins de la imaginació

Rutes per recordar in situ els paisatges d'obres literàries

NÚRIA ESCUR
Barcelona

A la cantonada d'Aribau amb Consell de Cent continua penjada la placa que recorda que Carmen Laforet va imaginar en un d'aquests pisos ombres i esclats de les vides dels seus personatges de *Nada*, la novel·la amb què guanyaria el premi Nadal. Hi ha una altra manera d'entendre el que expliquen els llibres: es tracta de *veure'ls* en lloc de llegir-los. Molts són els títols que conviden a un recorregut geogràfic i històric. De vegades les rutes són guiades pels mateixos autors o per professionals, a partir de trobades amb els lectors; en d'altres ocasions només s'adjunten mapes als llibres i cada lector ressegueix el camí a la seva manera.

La llista de llibres que han generat rutes literàries és gran i van afegint-s'hi cada dia més. Recollim alguns títols sota el segell de Grup 62: *Quan érem feliços*, de Rafael Nadal, proposa un recorregut per Girona gràcies a l'edició especial de Destino que inclou un mapa amb els recorreguts de la infantesa del periodista i escriptor gironí, racons de la Costa Brava descrits per aquest professional, fill de família nombrosa, que recupera la memòria de la postguerra. Compta ja amb sis edicions i 30.000 exemplars venuts d'un llibre que va guanyar el premi Pla.

La metgessa de Barcelona, de David Martí, ofereix escenaris

UN FENOMEN CREIXENT

De Zafón a Gironell, la llista de llibres que han generat rutes segueix augmentant

ESCRITOR I GUIA

Les rutes són guiades per professionals i fins i tot pels mateixos autors de les obres

barcelonins del segle XVI, des d'una ruta que s'adapta segons les necessitats del grup que vulgui realitzar-la. Encara que a l'estiu aquesta activitat cessa, es reprendrà durant la Setmana del Llibre a Català, el proper dia 15 de setembre, a la tarda. La inscripció va a càrrec dels mateixos organitzadors. L'autor, David Martí, molt actiu en Facebook i Twitter, ha arribat a organitzar programació de visites des de la mateixa xarxa.

Els anys robots, de Tània Juste, proposa un itinerari per Santa Margalida i els Monjos; el llibre és una invitació a visitar el museu Centre d'Interpretació de l'Aviació Republicana i la Guerra Aèria, de recent factura. Hi ha la intenció d'iniciar una visita al museu a partir del llibre.

El pont dels jueus, de Martí Gironell (en castellà, publicat per El Andén), posa la seva mirada a

ARXIU

Besalú i els seus seguidors poden gaudir d'una ruta literària a través de l'oficina de turisme d'aquesta localitat. *L'home del pijama de seda*, de Màrius Carol, torna a Palamós, *El secret de Picasso: Horta de Sant Joan*, de Francesc Miralles (en castellà editat per Umbriel), s'explica amb una edició especial que inclou el mapa de Terres de l'Ebre. *Rere els murs*, de Núria Esponellà (en castellà editat per Roca) pot recordar-se a través d'una visita guiada que ofereix el monestir de Sant Pere de Rodes.

Si algú vol convertir en realitat les pàgines de *L'ombra del vent*, de Ruiz Zafón (Planeta) o *La cate-*

dral del mar d'Ildefonso Falcones (Grijalbo), Icono Serveis Culturals ofereix un passeig d'unes dues hores i mitja per les seves localitzacions, una manera de donar sortida a les rutes culturals més barcelonines. Entre els recorreguts que poden realitzar-se, guiats per un professional, s'inclou també *Paraules d'amor*, de David Escamilla, amb una ruta literària gestionada per Atrápalo (www.YouTube.com/actividades/ruta-literaria-paraules-d-amor-e58814).

Casos singulars són, expliquen els seus editors, els llibres de Jaume Cabré. *Senyoria*, de la qual existeix una edició acadèmi-

#tuitsdecultura

Hechos inexplicables: salvo excepciones, a quienes has conocido en persona, luego pierden muchísimo en lo virtual

@Vivola
Grace Morales Escriptora

Lo peor no es que lo estén haciendo mal, sino la sensación de que no lo saben hacer mejor

@pperezf
Pedro Pérez President de FAPAE

Países x o ya intervenidos: Portugal, Irlanda, Grecia, España, Italia. Hilo conductor: catolicismo y ortodoxia. ¿El rescate?... Protestante

@bassileo
Llegeixo Bassi Pallasso

Feliç de la funció de *Coriolano* hoy en Almagro. Hay quien dice que mucho mejor la versión castellana que la catalana

@Alex_Rigola
Alex Rigola Director teatral

David Martí

La metgessa de Barcelona, de David Martí (a l'esquerra), ofereix als lectors nombrosos escenaris barcelonins del segle XVI mitjançant una ruta que s'adapta a les necessitats del grup que vulgui realitzar-la

Martí Gironell

L'autor d'*El pont dels jueus* parla a la imatge de sota amb alguns dels seus lectors davant del pont de Besalú, el lloc on va ambientar la trama de la seva exitosa novel·la històrica

ca amb rutes de seguiment geogràfic d'aquesta novel·la del 1991, o *Les veus del Pamano* (Proa i, en castellà, Destino) de la qual es va realitzar una edició especial que incloïa la proposta de quatre rutes literàries per diversos racons del Pallars, a peu, amb cotxe o amb bicicleta, que conformen la geografia de la novel·la.

L'ajuntament de Sort ofereix una pàgina web (www.valldasua.cat) amb rutes del Pamano i també de les obres de Maria Barbal, entre d'altres autors. Es tracta del projecte batejat *La Vall d'Assua, un paisatge de novel·la*. Aquestes iniciatives s'apliquen no només als llibres de recent aparició. És una manera de donar una segona vida als títols que ja porten anys publicats.

Està previst que, a començaments d'agost, es realitzi una trobada amb els lectors de *Jo confesso*, l'últim èxit de Jaume Cabré, al monestir de Sant Pere del Burgal. L'organització anirà a càrrec del Parc Natural de l'Alt Pirineu i de l'Ajuntament de la Guingueta d'Àneu. El web de Biblioteques de Barcelona ha ofert, durant anys, un ampli ventall d'itineraris literaris per descobrir rutes a peu per la ciutat o itineraris virtuals que poden recórrer des de l'ordinador de casa.

Viatjar amb els mateixos escriptors és una altra opció que neix amb la campanya *Viatja amb els teus escriptors*, una iniciativa de l'editorial Tres i Quatre, pensada per a l'estiu, amb la finalitat de potenciar l'activitat literària. Es tracta d'acompanyar a un escriptor per un recorregut, un

L'UNIVERS DE CABRÉ

'Les veus del Pamano' té una edició especial amb rutes a peu, en cotxe o bicicleta

INICIATIVA EDITORIAL

Davant de l'èxit, 3 i 4 ha creat la campanya 'Viatja amb els teus escriptors'

paisatge personal, prèviament escollit. A la llista figuren els següents escriptors: Castelló, per Joan Francesc Mira (22 d'agost), Xàtiva, per Xavier Aliaga (24 d'agost), Vilafranca del Penedès, per Jordi Llavina (24 d'agost), Alacant segons Joaquim Caturla (25 d'agost), Barcelona per Carles Duarte (28 agost), la Borriana de Joan Garí (29 d'agost), València a càrrec de Rafael Gomar (30 d'agost), Algemés per Vicent G. Escartí (31 d'agost), Bétera amb Raquel Ricart (1 de setembre) i, finalment, Espplugues de Llobregat per Melcior Comes el dia 2 de setembre. El funcionament és fàcil: n'hi ha prou amb adquirir un llibre de l'autor escollit, abans del 29 de juliol, des de la pàgina web de l'editorial i consultar les dates de les visites d'autors. Els passejos es realitzaran, preferiblement, cap al tard.●

L'empremta dels escriptors als barris de Barcelona

Un passeig literari per racons emblemàtics

N. ESCUR Barcelona

Potser no sigui París o Londres, però a Barcelona no li ha faltat qui la escrigui. A continuació segueix una breu llista.

El Raval. Juan Goytisolo va descriure les aventures de l'escriptor francès Jean Genet a la Barcelona dels anys trenta i la seva experiència al Barri Xino. Vázquez Montalbán va relatar els encants de la Rambla del Raval i Casa Leopoldo.

Ciutat Vella. Carlos Ruiz Zafón la va retratar per sempre a *L'ombra del vent*.

La Rambla, la Plaça Reial i voltants. Orwell narra al seu *Homeatge a Catalunya* la seva arribada a Barcelona els últims dies del 1936, Georges Bataille a les seves nits canalles passeja per l'Hotel Orient, Claude Simon evoca a *El Palacé* la seva participació al bàndol republicà. Poden visitar-se les places de Jean Genet i André Malraux i seguir les empremtes de Hemingway pels carrers del nucli barceloní o Lorca al Teatre Principal. Jaime Gil de Biedma entrant, a rebuf, a treballar en la Companyia de Tabacs de les Filipines o Jacint Verdaguer instal·lant-se en el Palau Moja.

Ateneu Barcelonès. Imaginar en aquest privilegiat espai a Josep Pla, Josep Maria de Sagarra, Lorca, Dalí...

Barri de Sant Pere. N'hi ha prou amb rellegir Josep Maria de Sagarra en *Vida Privada*.

Barri de la Ribera i la Ciutatella. Eduardo Mendoza va detallar els seus racons a *La ciutat dels prodigis* i Ildefonso Falcones va rememorar Santa Maria del Mar amb *La catedral del mar*.

El Call. Cervantes i el Quixot a Barcelona.

Eixample. Carmen Laforet va ubicar el microcosmos de la seva novel·la *Nada* al carrer Aribau, la família Goytisolo va evocar la tragèdia i l'episodi de la bomba que va acabar amb la vida de la matriarca a la Gran Via barcelonina, Montserrat Roig, Quim Monzó i molts d'altres van desgranar perles de l'Eixample.

Gràcia. La Plaça del Diamant i Mercè Rodoreda ja són un segell indissoluble; els Jardins de Salvador Espriu porten el seu nom perquè ell va viure allà.

Guinardó. Les novel·les de Juan Marsé han estat la millor propa-

PEDRO MADUENO

Eduardo Mendoza. L'escriptor va descriure els racons del barri de La Ribera a *La ciudad de los prodigios*

PEDRO MADUENO

Juan Marsé. Les novel·les de Juan Marsé constitueixen la millor propaganda que hagi pogut tenir mai El Guinardó

CIUTAT VELLA

Carlos Ruiz Zafón la va retratar per sempre a la novel·la 'L'ombra del vent'

LA RAMBLA

George Orwell va parlar-ne, com Georges Bataille, Claude Simon i Genet

ganda d'aquest barri.

Sant Gervasi. Joan Maragall es va instal·lar el 1899 en el que seria el seu habitatge definitiu, després casa pairal de la saga Maragall i Casa Museu, al carrer Alfons XIII, número 79, al barri de Sant Gervasi. La ruta de Sant Gervasi és també un clàssic que mostra els racons on va viure i va treballar el poeta Joan Brossa.

Sarrià. J.V.Foix és el segell definitiu d'aquest barri, però també van deixar en ell la seva empremta altres escriptors. Vargas Llosa i García Márquez van viure al barri de Sarrià a finals dels 60. Aquí es va forjar el boom junt amb escriptors com José Donoso, que també va raure en Barcelona, o Julio Cortázar, que la va visitar assíduament, congregats per l'editor i poeta Carlos Barral.●